

ת"פ 16656/04/17 - אביעד בן דוד נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 16656-04-17 מדינת ישראל נ' בן דוד

המבקש

המשיבה

בפני כב' השופט אילן סלע
אביעד בן דוד ע"י ב"כ עו"ד שלום בן שבת
נגד
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי),
ע"י עו"ד ליזו אבקסיס-וולפוס

החלטה

בפני בקשה לחיוב המשיבה בפיצויים, לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

הרקע לבקשה וטענות הצדדים

1. כנגד המבקש, הוגש כתב אישום, בו הואשם המבקש בעבירה של השתתפות בהתפרעות לפי סעיף 152 לחוק ובעבירה של תקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק. בכתב האישום נטען, כי ביום 3.04.17 נערכה הפרת סדר במחאה על גיוס בחורי ישיבות לצה"ל, במסגרתה חסמו מתפרעים כבישים, ישבו ורקדו במרכז הכביש, וכן קראו קריאות כנגד השוטרים והשליכו לעברם אבנים ומים וירקו לעברם. כוחות המשטרה כרזו למתפרעים להתפנות, אך הם התעלמו מקריאות אלו. נטען, כי גם המבקש חסם את הכביש, ואחד השוטרים, עמית מלכה, ביקש ממנו לעלות למדרכה. המבקש לא שעה לבקשת השוטר, והוא נאלץ לאחוז במבקש ולהעלותו למדרכה. או אז, נטען, תקף המבקש את השוטר עמית במכת אגרוף לכיוון כתפו.
2. המבקש כפר במיוחס לו, וטען, כי אמנם נכח במקום, אך לא נטל חלק בהתפרעות ולא חסם את הכביש. ממילא, גם לא נאמר לו לעלות למדרכה, והשוטר לא אחז בו והוא לא הכהו.
3. ביום 30.11.17 נשמעה פרשת התביעה, בסיומה, ביקשה ב"כ המאשימה לדחות את הדיון לצורך התייעצות. זאת, לאחר שבמהלך חקירת עדי המאשימה, הוצג בפני העדים סרטון המתעד את האירוע (להלן: "הסרטון") והיה בו כדי לתמוך בגרסת המבקש. בדיון שהתקיים ביום 11.12.17 הודיעה המאשימה כי לאחר התייעצות הוחלט להודיע על חזרה מאישום. משכך, זוכה הנאשם.
4. ב"כ המבקש עתר למתן פיצוי למבקש כשהוא מצביע על כך שלא היה יסוד להעמדתו של המבקש לדיון.

לדבריו, עוד במסגרת הליכי המעצר, הוא הציג בפני ב"כ המשיבה את הסרטון, ובית המשפט (כב' השופט עבאס עאסי) אף התייחס לכך בהחלטתו כשקבע כי "בחומר החקירה עולה, כי קיימות ראיות לכאורה לעבירות המיוחסות למשיב, אולם סרטון שהוצג על ידי הסנגור אשר מתאר את האירוע עולה, כי אין הצדקה בנסיבות המקרה להמשך מעצר הבית" (החלטה מיום 10.04.17). המשיבה לא הגישה ערר על החלטה זו. לצד זאת, על אף שהמשיבה הייתה מודעת לסרטון, היא לא חזרה בה מכתב האישום. ב"כ המבקש הוסיף, כי במסגרת שמיעת הראיות עלה, כי השוטרים היו מודעים לקיומו של הסרטון שעומד בסתירה לעדויותיהם והם אף שוחחו ביניהם אודותיו.

5. בנסיבות אלו נטען, כי אף אם הייתה הצדקה להגשת כתב האישום מלכתחילה, נוכח עדויות השוטרים, הרי שמשנודע למשיבה על הסרטון המציג את האירוע באור אחר, היה עליה לבחון את צעדיה בשנית, אך היא לא עשתה זאת, והמשיכה בהליך. התנהלות זו, נטען, מצדיקה מתן פיצוי למבקש.

6. עוד נטען, כי יש מקום להורות על מתן פיצוי למבקש גם נוכח מורכבות ניהול הגנתו של הנאשם, עלותה, מחדלי החקירה, עינוי הדין והפגיעה בשמו הטוב של המבקש. נטען, כי נוכח עדויותיהם המפלילות של השוטרים, נדרש עיון מדוקדק בכל פרט ופרט מעדויותיהם, עיון אשר חייב, בין היתר, יציאה לזירה ואיתור עדים רלוונטיים. ההגנה נדרשה להשקיע עשרות שעות עבודה, ובנוסף נדרשה להתייצב ל-10 ישיבות בבית המשפט, בהליכי המעצר ובתיק העיקרי. נטען גם, כי היחידה החוקרת יכולה הייתה לשים ידה על סרטוני אבטחה ולמנוע את עינוי הדין של המבקש, אך היא לא עשתה זאת.

7. נטען, כי המבקש היה עצור 3 ימים מאחורי סורג ובריאח לראשונה בחייו, ו-5 ימים (במקום אחר בבקשה נטען ל-4 ימים) נוספים במעצר בית. למעלה מ-8 חודשים חיו המבקש ובני משפחתו במתח וחרדה, תחת איום של הרשעת שווא וחשש מעונש מאסר ולו בעבודות שירות.

8. באשר לגובה נזקיו של המבקש נטען, כי שכר הטרחה ששולם על ידו הגיע לכדי 35,000 ₪, בהליכי המעצר והתיק העיקרי, ועל סכום זה יש להוסיף 50% בשל תוספת מאמץ מצד עורכי הדין שייצגו את המבקש. נטען לתשלום של 1,257 ₪ עבור ימי המעצר, וסך של 838 ₪ בגין מעצר הבית. בנוסף, נטען לפיצוי בסך של 50,000 ₪ בשל עגמת הנפש והפגיעה בשמו הטוב של המבקש.

9. המשיבה התנגדה למבוקש. לדבריה, לא ניתן לומר כי לא היה יסוד להעמדתו לדין של המבקש, וכי נכון לעת הכנת כתב האישום ועד לדין ההוכחות, הייתה תשתית ראויה בידי התביעה להגשת כתב האישום והמשך ניהול ההליך. באותה עת, עמדו בפני המשיבה שלוש עדויות ראייה של שוטרים.

10. המשיבה ציינה בתגובתה, כי הראייה בגינה היא החליטה לחזור בה מכתב האישום, הייתה בידי המבקש עוד מתחילת ההליך, ולו היה מביא ראייה זו לידיה עם הגשת כתב האישום, סיכוי רב, שהמשיבה הייתה חוזרת בה מכתב האישום עוד בתחילת ההליך, כפי שעשתה זאת בהזדמנות הראשונה שניתנה לה האפשרות לבחון באופן מעמיק את הראייה שהסתיר המבקש.

11. אכן, במסגרת הדיון ביום 10.04.17 הציג ב"כ המבקש את הסרטון, ואולם בקשת ב"כ המשיבה מהסנגור לקבל את הסרטון לידיה לצורך בחינתו, סורבה על ידי ב"כ המבקש. זאת, על אף שב"כ המשיבה ציין במפורש כי לאחר בחינת הסרטון, ככל שהתברר שלא הייתה תקיפה, המשיבה תשקול את המשך ניהול ההליך מחדש. גם לאחר הדיון, פנתה המשיבה לב"כ המבקש מספר פעמים בבקשה להעביר לידיה את הסרטון על מנת שתוכל להתרשם ממנו ולשקול

את צעדיה, אך ב"כ המבקש התמיד בסירובו.

דין והכרעה

דין הבקשה להידחות.

12. סעיף 80 לחוק מונה שתי עילות המקנות לבית המשפט סמכות לפסוק פיצוי לנאשם שזוכה בדין או כתב האישום בעניינו בוטל בהסכמה: היעדר יסוד להאשמת הנאשם, או קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות את מתן הפיצוי. בהתאם לפסיקת בתי המשפט:

המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן 'להפעיל' את סעיף 80 לחוק העונשין (דהיינו שמישזוכה - לא היה יסוד לאשמתו), הוא מבחן 'התובעה סביר' ו'הסיכוי הסביר להרשעה'. בהתאם לאמת מידה זו לבחון באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהייתה בפניה התביעה, היה תובע סביר וזהו המסקנה שישמקום להגשת כתב אישום... הנה כי כן, על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר... מדובר אפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת ... בהכרעו בנושא זה - בית המשפט יתן דעתו לכלל הנסיבות, לרבות אלו הנוגעות: לחקירה, להתנהלות התביעה ולהליך המשפטי עצמו. בית המשפט יתחשב בהקשר לקיומה של העילה האמורה, גם באופן זיכוי של המבקש במשפט, לשלב בו זוכה ולהנמקות שניתנו בהחלטות לעצור את הנאשם עד תום ההליכים נגדו ובהארכות המעצר שניתנו לגביו. מטבע הדברים התממשות עילה זו צפויה להיות נדיר... (ע"פ 5097/10 **בוגנים נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 15.01.13)).

עוד נקבע:

כי המבחן שעל פיו יקבע בית המשפט, בדיעבד, כי לא היה יסוד להאשמה הוא מבחן אובייקטיבי. על בית המשפט להציב עצמו בצומת הדרכים שבה ניצבה התביעה ערב הגשת כתב האישום, ולבחון האם באותה נקודת זמן ובהינתן התשתית הראייתית שהייתה בפניה באותה עת, ההחלטה להעמיד לדין הייתה סבירה" (ע"פ 11024/02 **מנצור נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח(1) 436(2003)).

13. מקרה זה אינו בא בגדרי אותם מקרים בהם התשתית הראייתית שהייתה מונחת בפני התביעה, אמורה הייתה להוביל למסקנה כי אין מקום להגשת כתב האישום. בפני המשיבה עמדו עדויותיהם של שלושה שוטרים: השוטר עמית מלכה, שמסר את גרסתו פעמיים, השוטר כפיר כחלון, והשוטר יאיר אביתר זיסר שמסר אף הוא את גרסתו פעמיים. עדויות אלו הקימו תשתית להגשת כתב אישום, שכן השוטר מלכה טען כי זיהה את המבקש כמי שחסם את ציר התנועה של כלי הרכב ותקף אותו, ובעדויות השוטרים כחלון וזיסר היה כדי לתמוך בעדות זו. בית המשפט שדן במעצר עד תום ההליכים של המבקש סבר, כי ראיות אלו מהוות ראיות לכאורה שיש בהן להצדיק את מעצרו של המבקש (בהתקיים עילת מעצר והעדר חלופה הולמת), ואף ב"כ המבקש הודה בקיומן של ראיות במסגרת הליך המעצר. למעשה, גם בבקשתו זו, לא טען ב"כ המשיב כי לא היה די בראיות אלו, ואך טען לאי התייחסותה של המשיבה לסרטון שבידיו. לא ניתן, אפוא, לומר, כי אל מול ראיות אלו, כתב האישום הוגש בזדון, בחוסר תום לב או ברשלנות חמורה (השוו: ע"פ

14. יתרה מזאת. אני סבור כי המבקש אינו יכול להלין כנגד המשיבה שעה שהוא החזיק בראיה המזכה וסרב למוסרה לידי המשיבה כדי שתוכל לבדוקה, להתרשם ממנה, ולשקול כיצד לפעול. בצדק נטען, כי הצגתה בפני ב"כ המשיבה במהלך דיון המעצר, ללא יכולת בחינה, והשלמת החקירה במקרה הצורך, לא יכולה הייתה להביא את המשיבה למסקנה המבוססת על צפייה זו. הדברים נאמרו על ידי ב"כ המשיבה לב"כ המבקש "ברחל בתך הקטנה" במהלך הדיון (עמ' 4 לפרוטוקול הדיון מיום 10.04.17): "אני לא יודע ממתי הסרטון, מי צילם... אני מבקש לבדוק, ככל שלא הייתה תקיפה אנחנו נשקול מחדש, צריך לבדוק את הדברים". גם לאחר שב"כ המבקש סרב לכך, המשיבה לא אמרה די, ושבה ופנתה אליו לקבל הסרטון לבדיקתו, אך ב"כ המבקש התמיד בסירובו. גם בדיון ההוכחות שהתנהל בפני ציין ב"כ המבקש כי הוא סרב למסור את הסרטון ללא שיקבל התחייבות לכך שהמשיבה לא תערוך השלמת חקירה. ואכן, לאחר שהסרטון הוצג לעדים במהלך ישיבת ההוכחות והם התייחסו אליו, יכולה הייתה המשיבה לבחון בשנית את עמדתה, והיא אכן עשתה זאת, והודיעה על חזרה מאישום.

15. בנסיבות אלו, התנהלותה הייתה הגונה וראויה. היא בוודאי באה בגדרי החלטה סבירה על העמדה לדין, והיא בוודאי לא באה בגדרי החלטה רשלנית או חסרת תום לב. הנה כי כן, צודקת ב"כ המשיבה, כי זכותו של נאשם להסתיר מהתביעה ראייה מרכזית שבידיו ולחשוף אותה רק בשלב ההוכחות. ברם, משבחר לעשות כן, אין הוא יכול לטעון כי המשיבה התעלמה מהראיות שבידו ולא חזרה בה מכתב האישום, שעשה שהוא בידיו מנע ממנה לבדוקה. נאשם יכול לבחור להתנות את מסירת הראייה בתנאים, אך משלא שכנע את המאשימה להסכים לתנאים אלו, והוא בחר שלא למסור את הראייה, אין לו להלין אלא על עצמו. בוודאי כך הוא כאשר התנאי למסירת הראייה הוא אי ביצוע השלמת חקירה.

16. בנסיבות אלו, גם לא מתקיימת העילה השנייה הקבוע בסעיף 80 - קיומן של נסיבות אחרות המצדיקות מתן פיצוי. שכן, אני סבור כאמור, כי החקירה נפתחה בתום לב וכך גם הוגש כתב האישום. לא הוכח קיומם של שיקולים זרים, ולא ניתן לומר שההליך נוהל באופן שהכביד על המבקש ללא צורך (השוו: ע"פ 1442/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.02.13); ע"פ 7826/96 **רייש נ' מדינת ישראל**, פ"ד נא(1) 481 (1997)). המבקש הוא זה שגרם להתמשכות ההליך ולמעשה לקיומו, שעה שבחר - וזו כאמור הייתה זכותו - שלא להעמיד את הראייה שברשותו לבחינת המשיבה. ומשעה שהמבקש גרם בהתנהגותו שלו לנזקים שעליהם הוא דורש פיצוי, אין לו להלין אלא על עצמו, בפרט מקום בו התנהלות המשיבה הייתה הגונה וראויה, ומתחילת הדרך היא הייתה נכונה לבחון מחדש את החלטתה להעמיד לדין את המבקש, לאחר בדיקת הראייה שבידי המבקש (ראו: ע"פ 1442/12 בעניין **פלוני**; ע"פ 700/00 **טוויל נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 23.05.02). וכן: ע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 73 (2002)).

די באמור כדי לדחות את הבקשה.

17. מעבר לצורך אציון, כי יש ממש בטענות המשיבה שגם בשיהוי הרב שבהגשת הבקשה, בחלוף למעלה משנה ושמונה חודשים יש כדי להצדיק את דחיית הבקשה (ראו: ע"פ 2255/15 **אגבריה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 22.03.16); ת"פ (מחוזי-ב"ש) 8327/07 **חמיאסה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 10.09.10)); שאין מדובר ב"תיק יוצא דופן" או בעל נסיבות מיוחדות; שהנזקים הנטענים, מבלי להקל בהם ראש, אינם חמורים במיוחד, בשים לב לתקופות המעצר (3 ימים) ומעצר הבית (5 ימים) בהן שהה המבקש; שאין מקום לפסוק במסגרת זו פיצוי בגין עגמת

נפש ופגיעה בשם הטוב (ע"פ 4466/98 בעניין **דבש**, בעמ' 90), וכך גם אין מקום לפסוק פיצוי בגין התקופה בה שהה המבקש במעצר בית (ע"פ 4492/01 **עשור נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(3) 734 (2003)).

בשים לב אפוא, לכל האמור, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ט תשרי תש"פ, 28 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.